

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

Матеріали

XII науково-практичної інтернет-конференції

«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА ІННОВАЦІЇ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА»

присвячена 180 річчю з дня народження
професора АНАСТАСІЯ ЄГОРОВИЧА ЗАЙКЕВИЧА

5 травня 2022 року

м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра рослинництва
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ІМЕНІ М. І. ВАВИЛОВА
ІНСТИТУТ РОСЛИННИЦТВА ІМЕНІ В.Я. ЮР'ЄВА НААН
УСТИМІВСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ РОСЛИННИЦТВА
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НААН
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ТОРГІВЛІ
ЛУБЕНСЬКИЙ КРАСЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
ІМЕНІ ГНАТА СТЕЛЛЕЦЬКОГО

Матеріали XII науково-практичної інтернет-конференції
«Актуальні напрямки та інновації у вирішенні проблем галузі
рослинництва» присвячена 180 річчю з дня народження
професора АНАСТАСІЯ ЄГОРОВИЧА ЗАЙКЕВИЧА

(5 травня 2022 року)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. БІОГРАФІЧНІ СТУДІЇ А.Є. ЗАЙКЕВИЧА, ЙОГО ВНЕСОК У РОЗВИТОК НАУКИ	7
Гангур В.В., Маренич М.М.	
Життєвий шлях та професійні здобутки Анастасія Єгоровича Зайкевича	7
Самородов В.М., Поспелов С.В.	
Полтавська складова творчої спадщини А.Є. Зайкевича (1842-1931)	9
Антоненко М.О., Антоненко О.А., Дяченко Т.М.	
Духовна і соціальна спадщина Анастасія Зайкевича	16
СЕКЦІЯ 2. РОСЛИННИЦТВО	20
Алейнік Л.М., Дикань О.Б., Гангур М.В.	
Структура урожайності сочевиці залежно від технології вирощування в Лівобережному Лісостепу	20
Баган А.В.	
Мінливість ознак продуктивності сортів ячменю ярого	22
Бараболя О.В.	
Вплив агротехнічних заходів на врожайність пшениці озимої	24
Гангур В.В., Єремко Л.С., Лень О.І.	
Оптимізація норми висіву нуту у зв'язку зі змінами клімату	27
Гангур В.В., Єремко Л.С.	
Оптимізація поживного режиму сої як основа підвищення продуктивності	29
Глушенко Л.Д., Лень О.І., Сокирко М.П.	
Вирощування пшениці озимої у беззмінних посівах і свозміні та якість її зерна	33
Глушенко Л.Д., Лень О.І., Сокирко М.П.	
Динаміка показників якості зерна кукурудзи за різноманітних систем удобрення	35
Жиліна Т.Б., Поспелова Г.Д., Нечипоренко Н.І., Коваленко Н.П.	
Аналіз актуальних фітопатологічних проблем гороху	38
Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д., Усов Ю.В., Шацька І.Ю.	
Сучасні технології виробництва посадкового матеріалу суниці садової	41
Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д., Баранник Т.С., Пугач Т.А.	
Основні мікотоксини грибів роду <i>fusarium</i> sp.	44
Колосович М.П., Колосович Н.Р.	
Особливості вирощування сорту Астрагалу шеретистоквіткового фаворит	47
Короткова І.В.	
Особливості використання КАС при вирощуванні зернових культур	50
Куценко О.О., Дем'янюк О.С., Кічигіна О.О., Куценко Н.І.	
До методики оцінки схожості та енергії проростання свіжозібраного насіння звиробом звичайного	54
Ласло О.О., Ткачук О.П.	
Гумати у системі удобрення кукурудзи на зерно	57
Литвиненко О., Нечипоренко Н.І., Поспелова Г.Д.	
Альтернативи культурних рослин	60
Мариніч Л.Г., Сокирко М.П., Кавалір Л.В.	
Вплив ширини міжрядь на формування кормової та насіннєвої продуктивності стоколосу безостого	65
Мариніч Л.Г., Сокирко М.П., Кавалір Л.В.	
Формування кормової продуктивності стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	67

5. Поспелов С.В., Поспелова Г.Д., Нечипоренко Н.І., Коваленко Н.П., Охріменко В. В. Моніторинг хвороб кукурудзи в умовах Полтавського регіону. *Вісник ПДАА*. 2021. № 3. С. 37–44.

6. Поспелова Г.Д., Коваленко Н.П., Нечипоренко Н.І., Кочерга В.Я. Вплив агрокліматичних факторів на розвиток основних хвороб сої. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2020. № 3. С. 45–52.

УДК 634.7

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ СУНИЦІ САДОВОЇ

Коваленко Н.П., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри захисту рослин
Поспелова Г.Д., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри захисту рослин
Усов Ю.В., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр
Шацька І.Ю., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Розглянуто технологію вирощування розсади суниці фріго. Проаналізовано переваги розсади фріго. Охарактеризовано її категорії. З'ясовано її призначення.

Актуальність теми. За визначення технології вирощування суниці виробник головною метою ставить отримання високих і якісних урожаїв. На сучасному етапі розвитку галузі ягідництва досягти такого результату без впровадження інтенсивних технологій практично неможливо [2].

Мета роботи. Ознайомитися з технологією вирощування розсади фріго суниці садової та з'ясувати її переваги.

Результати досліджень. Всі сорти суниці розмножуються переважно вегетативно – вусами, або за допомогою методів культури тканин – в умовах *in vitro*. Існує кілька способів розмноження вусами. Розсаду "зелену" або "свіжу" відразу після викопування з маточника висаджують на плантацію. Все частіше використовують розсаду, вирощену із закритою кореневою системою. Розсаду суниці, викопану перед початком періоду спокою та закладену на тривале зберігання у холодильники, називають – фріго [1].

Основний спосіб розмноження суниці – за допомогою вусів. Кожен кущ суниці утворює вуса, з яких надалі формуються молоді рослини, з різною продуктивністю. Найбільш цінні рослини отримують із однорічних оздоровлених розеток. Урожай оздоровлених однорічних рослин на 20–30 % вищий, ніж у неоздоровлених дворічних рослин. Гарна розсада розвивається в умовах довгого дня за нормальної температури 17–23°C. Для підвищення якості вусів та більшого виходу їх з маткових рослин всі квітконоси видаляються.

Останнім часом все більшої популярності у всьому світі набуває технологія вирощування розсади фріго (ориг. frigo). Термін був сформульований у Західній Європі, його значення близьке до німецьких слів frieren (заморожування) або Frigen (фреон). Методика розроблена в Нідерландах з метою безперервного отримання соковитих ягід суниці протягом року (дозволяє отримати врожай у будь-який заданий час). Нова технологія виявилася настільки ефективною, що багато європейських країн вже перейшли на її застосування, а Нідерланди та Великобританія при закладанні суничних плантацій надають перевагу виключно розсаді фріго.

Спосіб зберігання рослин за низьких температур застосовували ще у 30-х роках XX століття, а з 1960 року почали використовувати під час вирощування суниці.

На даний час використання розсади фріго дозволяє розширити постачання на ринок свіжих ягід суниці. Це рослини, які були викопані з маточника під час спокою та поміщені в холодильник, де вони зберігаються за температури мінус 2°C трохи більше 9 місяців. Для деяких сортів, таких як Ельсанта, рекомендується температура зберігання дещо вища – мінус 1,7°C [3].

Перевагою розсади фріго є можливість її посадки на плантації практично у будь-який час – з ранньої весни до початку осені. Через активний ріст рослин у районах з теплим кліматом розсада фріго не повинна висаджуватися пізніше початку серпня (в більш холодних районах – до кінця липня). Пізній термін посадки може бути причиною значного підмерзання рослин. Це пов'язано з ростом квітконосів та вусів із цих рослин [1]. Крім того, розсада фріго характеризується 100 % укорінюванням і швидким ростом. Фріго-суниця не зимує на грядках, не піддається впливу приморозків та інших несприятливих факторів навколишнього середовища, що порушують біоритми рослин.

Розсаду, призначену для тривалого зберігання за низьких температур, викопують пізньої осені – до перших заморозків. Термін викопування значною мірою залежить від особливостей клімату. Оптимальною для викопування є суха і холодна погода (1-7°C). Викопування розсади за несприятливих умов – морози, дощ, сніг, може негативно позначитися на її якості. Холодна земля в період викопування може негативно вплинути на кореневу систему рослин, що знижує їхню цінність. Вміст вуглеводів у коренях суниці сприяє кращому зберіганню та укорінюванню рослин після посадки. Передчасне викопування розсади знижує врожайність та якість ягід після посадки на постійне місце.

Перед тим, як помістити рослини в спеціальні пластикові пакети для тривалого зберігання, листки видаляються. Ця операція зазвичай виконується вручну, хоча можна використовувати спеціальне пристосування. Без листків процеси дихання уповільнюються. Розсаду потрібно обробити фунгіцидами. Упаковану розсаду укладають у ящики [5].

Для розсади фріго розроблено конкретні стандарти якості, (критерії – діаметр ріжків, потовщений видозмінений пагін), відповідно до яких рослини поділять на чотири категорії: W.b. – 2–3 добре сформованих ріжка, d кореневої

шийки – 30–35 мм; A+ extra – 2 ріжки, d кореневої шийки – 20–25 мм; A+ – 1–2 ріжки, d кореневої шийки 15–18 мм; A – 1 ріжок, d кореневої шийки 8–10 мм.

Розсада всіх трьох категорій повинна мати добре розвинену кореневу систему. Рослини з діаметром ріжка нижче 8 мм – не стандарт.

Розсада категорії В придатна для закладки промислової плантації. В Нідерландах такий посадковий матеріал часто висаджують у поле на дорошування, здебільшого на піднятих грядках. За хорошого догляду рослини добре ростуть, восени їх викопують та закладають у холодильник.

Розсада категорії А може бути використана для закладки промислових плантацій навесні чи влітку. За ущільненої схеми посадки рекомендується висаджувати рослини у контрольовані умови.

Розсада категорії А+ рекомендується насамперед для вирощування суниці в контрольованих умовах – під укриттям або в полі без укриття з більш пізнім висаджуванням. У цій групі виділяється розсада категорії «сильна А+», з діаметром шийки 15–22 мм, а також «екстра сильна А+», з діаметром понад 22 мм. Найбільша розсада А+ дозволяє отримати найвищий урожай.

Крупноріжкова розсада має діаметр шийки 18 мм (але не більше 25 мм), в доповнення до основного пагону може бути ще від 3 до 5 ріжків, іноді й більше. Такі рослини використовуються для інтенсивного вирощування у теплиці, а також для вирощування суниці в польових умовах [1].

Висновок. Заготовити розсаду за технологією Frigo не просто – вона повинна пройти певну обробку та зберігатися в суворого контрольованих умовах, що збільшує її собівартість. Незважаючи на це, вирощування такої суниці набирає все більшої популярності, оскільки дозволяє значно підвищити врожайність, а в тепличних умовах налагодити безперервний процес збирання ягід протягом року.

Бібліографічний список

1. Жбанова, О.В. Знакомьтесь: рассада фриго – незнакомка из холодильника. *Российская школа садоводства: научно-практический журнал*. Мичуринск, 2015. № 1. С. 31–35.
2. Сокол К.В., Коваленко Н.П. Урожайність та якість ягід у різних конструкціях вирощування суниці. *Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф.* Полтава, ПДАА, 2021. С. 59–61.
3. Brzozowski, P. Możliwości zwiększenia opłacalności uprawy truskawek przez zastosowanie nowoczesnych technologii. *Ogólnopolska Konferencja Truskawkowa*. Skierniewice, 2005. P. 97–105.
4. Kubiak, K. Kierunki produkcji i zagospodarowania owoców truskawek w kraju i za granicą. *Ogólnopolska Konferencja «Intensyfikacja Produkcji Truskawek»*. Skierniewice, 2001. P. 42–61.
5. Masny A., Żurawicz E. Letnie zakładanie plantacji truskawek. *Owoce warzywa kwiaty*. Skierniewice, 2007. P. 21–24.